

Naša Straža

Neodvisen politični list za slovensko ljudstvo

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru, pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

«Naša Straža» izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

5 številka.

ANŠTOK, ONE 15 januarja 1926

ŠTEV. II

Dva soseda.

Sosedstvo je velikega pomena za medsebojne odnose med tistimi, ki bivajo drug blizu drugega. O tem je bil že dobro preverjen oni stari Grk, ki je na svojo hišico dal napisati: »Moja hišica je sicer mala, pa je veliko vredna, ker ima dobrega soseda.«

Tudi politična sosesčina je velike vrednosti. Znani pregovor pravi, da tudi najbolj miroljubni človek ne more živeti v miru, ako to slabemu sosedu ni po godu.

Takšna dva politična soseda sta si Nemec in Francoz. Nista bila dobra soseda dosedaj. Zgodovina zna poročati bolj o rivaliteti, o nasprotovanju in o sovražnosti med obema, nego o medsebojnem sporazumu, podpori in prijateljstvu. Dve veliki vojni najbolje karakterizirata razmere med Francijo in Nemčijo: francosko-nemška vojna leta 1870-71 in velika svetovna vojna, katere brez rivalitete med Francijo in Nemčijo menda ne bi bilo.

Torej dva slaba soseda. Angleži so se trudili, da bi ta dva soseda spravili in sprijaznili med seboj. Ta poravnava se je izvršila v obliki locarnske varnostne in raziščne pogodbe. Zelo je želeli v interesu evropskega miru, pa tudi v interesu Francije in Nemčije, da locarnska pogodba ne ostane samo poizkus pomirjenja, zabeležen na papirju, marveč da postane duh, ki bo ublažil in uredil razmerje med dvema narodoma, ki imata veliko ulogo v Evropi in na svetu.

K temu jih sili slabo stanje, ki vlada med obema narodoma. V obeh državah je dolgotrajna vladina kriza, ki je doslej še ni bilo mogoče zadovoljno rešiti in državno življenje urediti v normalni tok.

Francija preživlja težko finanjsko krizo, pod katero so finančni ministri padali kakor muhe eden za drugim. Caillaux, o katerem se je pisalo, da je najbistrejša finančna glava na Francoskem, podprta z močno voljo, je moral oditi brez uspeha. Painlevé, ki je izvršen matematik, je lepo izračunal ogromne svote francoskega dolga, ni pa mogel najti tistih postavk, s katerimi bi se dal ta veliki dolg subtrahirati. Loucheur je padel, predno se je v francoskem parlamentu pojavil, da brani svoj finanjski načrt. Doumer, ki sedaj opravlja Sisifov posel, spraviči francoske finance na višino, se je že tudi naveličal, in se razširja po časnikih vesti, da se misli odreči temu nevhvaleznemu poslu.

Dočim na Francoskem ne morejo priti do finančnega ministra, ki bi zadovoljil hrepenenje Francozov po ureditvi francoskih financ in francoskega gospodarstva, ne morejo na Nemškem priti sploh do vlade. Vladina kriza že traja na Nemškem, odkar je nemška vlada šla v Locarno, da se sprijazni s Francozi. Ta čin smatrajo nemški nacionalci za veleizdajstvo ter brutalno udarjajo po tistih, ki so sprejeli locarnsko pogodbo, zlasti po nemški ljudski stranki in njenem voditelju, zunanjem ministru Stresemannu, katerega so vražijo kot glavnega locarnskega krivca.

Nesreča je za Nemčijo, da med tistimi strankami, ki so sprejele ter v parlamentu glasovale za locarnsko pogodbo, ne more priti do sporazuma za sestavo vlade, odnosno za določitev programa, po katerem bi naj vlada delala. Te stranke so: katoliški centum, socialna demokracija, demokratska stranka in nemška ljudska stranka. Da še ni prišlo do takozvane »velike koalicije« teh strank, zadeva v glavnem krivda socialno demokracijo, ki vsled svoje demagoške ideologije noče prevzeti odgovornosti za državne posle.

V tem vlada velika sličnost med socialno demokracijo tostran in onstran Rena. Francoska socialna demokracija je imela početkom tega tedna svoj občni zbor v Parizu, na kojem so bile ostre in strastne debate za vstop v vlado ali proti vstopu. Proti vstopu je bilo okoli 1700 glasov, za vstop pa okoli 1400 glasov. Slične so tudi razmere v nemški soc. demokraciji samo s to razliko, da bi menda bila večina nemške social. stranke za vstop v veliko koalicijo. Ako ne bi bila bojazen pred radikalnimi elementi v stranki, zlasti pa pred komunisti, bi ta koalicija, od katere se pričakuje rešitev Nemčije, že bila formirana.

Razmere, ki sedaj vladajo v Nemčiji, dobro ilustrira komunike (objava), izdan na zborovanju predsedstva nemškega centra in predsedstva centra v državnem zboru in pruskem deželnem zboru, v katerem se pravi: »V poročilih iz vseh delov države, zlasti iz zapada, je ogromna, od dne do dne rastoča gospodarska beda širnih ljudskih plasti našla pretresljiv izraz. Vsled tega je zbor prišel do zaključka, da tega bednega stanja ne more premagati nobena druga vlada, nego velika koalicija. Odgovornosti za sestavo take vlade se ne more odtgniti nobena stranka, ki ozbiljno misli na vodstvo smotrene, miroljubne zunanje politike, na vzdrževanje naše ustave, na ozdravljenje gospodarstva in na olajšanje socialne bede. Neodgovorno bi bilo in za ustavno stranko neznosno, ako bi v sedanji gospodarski krizi vzbudila še državno krizo. Vodila bi k popolnemu obubožanju našega ljudstva, zlasti delavskih

množic.« To je jasno in energično povedano na naslov socialne demokracije.

Predsednik nemške republike Hindenburg je večkrat izrazil svoje mnenje in svojo željo, da pride do velike koalicije kot edinega izhoda iz velike krize, ki vlada v Nemčiji. Voditeljem strank, ki bi naj sestavile to koalicijo, je do večeraj zvečer postavil rok, da se končno sporazumejo med seboj. Torej kriza to in onstran Rena. Oba soseda imata slične težave. V tem pa je in mora biti za oba nagib, da ohranita in očuvata med seboj odnose mirnega sosodstva, ki bo vzajemna podpora za oba dva.

Politične beležke.

Debata o proračunu. Zastopnik finančnega ministra Stojadinoviča, minister Uzunović je podal finančnemu odboru finančno poročilo. Zatrjeval je, da znašajo dohodki 12 milijard 900 milijonov, dohodki ravno toliko in tako je proračun v ravnotežju. Nazadnje je še razodel, da je prvotno znašal proračunski načrt 17 milijard, a se je potem srečno znižal na 13 milijard. V debati je najprej poslanec Pušenjak kritiziral državno gospodarstvo in vlado, ki ni predložila celega proračuna, ampak samo proračune posameznih ministrstev. Naša država je edina na svetu, ki v teku 10 let ni predložila zaključnih računov. Zato se ne smemo čuditi, če nikjer ne uživamo kredita in nikjer ne moremo dobiti posojila. Ta proračun se je povzegal za tri milijarde dinarjev. Poslanec poseben naglašal preobremenjenost Slovencev in navaja krivice, ki jih vlada prizadeva ljudstvu, čeprav se diči s seljačkim značajem. Radi tega gospodarstva raste pri nas nezadovoljstvo ljudstva vedno bolj. Naglašal obljube, ki jih je vlada dala, da bo pred novim letom predložila skupščini zakon o izenačenju neposrednih davkov. Do danes še ni ničesar storila. Zastopnik ministrstva za finance tega zakona niti ne omenja. Zdi se, da bo ta obljuba ostala samo obljuba. — Poslanec dr. Kulovec je izvajal: Sedanji proračun nima značaja realnega proračuna. Glede kreditov za posamezne pokrajine je vlada napravila velike krivice, ne v aritmetični, nego v geometrični progresiji, tako v Sloveniji, kakor na Hrvaškem. V tem pogledu protežira srbijanske kraje na račun naših krajev. Za srbijanske kraje je vedno dovolj denarja, naši kraji nazičujejo. Prepuščeni so propadanju in si ne morejo sami pomagati, ker nima ljudstvo v svojih pokrajinah odločilne besede. Prej je imela vsaj korektiv v samoupravah in pokrajinskih zborih. Vse kulturne in gospodarske ustanove, ki se sedaj prepuščajo propadanju, so se ustanovile po pokrajinskih zborih, ki so mnogo pomenili in mnogo delali za procvit posameznih pokrajin. To je glavni razlog, zakaj smo proti centralizmu in zakaj zahtevamo svojo avtonomijo. Sedanja vlada ne da ljudstvu niti tisto malo samouprave, ki mu je zagotovljena v ustavi. Naglašal, da je davčni sistem glede direktnih in indirektnih davkov nesocialen. Nesocialen je za to, ker dobiva država 80 odstotkov vseh davkov od indirektnih davkov. Indirektne davke morajo nositi večina siromašni sloji. To je protistavno. V vseh kulturnih državah ne znašajo indirektni davki več kot 50 odstotkov. Kritiziral je davčne sisteme. Ne veruje, da bi se sprejel zakon o izenačenju direktnih davkov. Govori proti zakonu o davkih na ročne delavce. Radi vsega tega propada obrt in industrija. Končna posledica vsega je velika draginja. Navaja sovražno stališče vlade nasproti slovenski industriji, ki jo name-noma upropašča. Iz vseh teh razlogov je prepričan, da vlada ne bo mogla dobiti 12 milijard 900 milijonov, kakor to določa v proračunu. Podrobnosti in konkretne podatke bo navedel pozneje, v plenumu pa bo proračun ostro kritiziral. Za sedaj pravi, da bo glasoval proti. Od ostalih opozicijonalcev je eden povdarjal, da je potovanje finančnega ministra Stojadinoviča v Ameriko pravi beg. Drugi je naglašal, da vlada toliko govori o ravnotežju in varčevanju, v resnici pa ni ne enega in ne drugega. Vladna finančna politika gre le za tem, da podraži življenje. — Potem se je vršilo glasovanje in je bilo za proračun in ekspozé v načelu 15, proti pa 7 glasov. Sedaj se vrši podrobna debata. — tgr

Radič proti finančnemu ministru. V zadnjem svojem »Domu« graja Radič finančnega ministra Stojadinoviča, ker se je njegova delegacija odpeljala v Ameriko z najdražjim oceanskim parnikom »Majestic«, četudi je imela ravno tđaj na razpolago veliko cenejši, a prav tako udobni ameriški parnik »Roosevelt«. Radič meni, da je bil finančni minister pravčasno opozorjen, da bi bilo ameriški vladi prav ljubo, če bi potoval z ameriško ladjo in da bi to tudi radi tega napravilo dober utis, ker bi se smatralo za dokaz, da se pri nas ne varčuje samo z besedami, ampak tudi z dejanji. Finančni minister, pravi Radič, pa ni niti malo pomislil, da bo s preziranjem tega ameriškega migljaja izgledal kot pijanec, ki je pred celo družbo treznost obljubil, a se je, takoj nato zopet na vso moč napil. — Končno še razlaga, da je finančni minister pred odho-

dom od ministra do ministra pošiljal svoj predlog za nakazilo potnine za delegacijo v znesku 2 milijonov dinarjev. Radič trdi, da on kot minister prosvete tega predloga ni hotel podpisati in da je potem na seji ministrskega sveta zastopal stališče, naj vlada in posamezni ministri prednajačijo pri varčevanju. Ker je predlog podpisala večina ministrov, je seveda prodril in delegacija, ki potuje z najdražjo ladjo sveta, je vzela s seboj še 2 milijona dinarjev. — K vsemu temu bi moral Radič gotovo še dostaviti, če so njegovi seljaški ministri podpisali ta predlog, kako on sam prednjači pri varčevanju in kako se cela ta zadeva vjema s toliko hvalisano soglasnostjo RR vlade. — tgr

Iz Radičevega »Doma«. Zadnja številka Radičevega »Doma« je poleg graje finančnega ministra še vsled tega zanimiva, da ima mnogo pritožb iz naroda nad raznimi »batinašci« v upravni službi, ki so pod »narodno-seljaško« vlado ostali enaki kot poprej. Potem Radič razlaga, da odhod vladnega predsednika Pašića v južno Francijo ne pomeni poslabšanja odnosov v vladni zvezi in da samo »gosposki spekulant in spletkarji« grdo lažejo, da hoče Pašić Radiča zopet obdolžiti boljševizma. Končno se še razglasa, da je Radič že pred nekaj tedni zbolel na influenco, da se radi prevelikega dela ni mogel zdraviti in da je še potem, ko je nad 10 dni ležal v postelji, često konferiral in pisal za »Dome«. — tgr

Posvetovanje radikalnih prvakov. Veliko pozornost je zbudilo posvetovanje Ljube Živkoviča, predsednika kluba, ministra Uzunoviča in poslanca Ljube Jovanoviča, ki se je v sredo vršilo v predsedništvu vlade. Gotovo so se posvetovali o položaju in o razmerah v klubu. Podrobnosti se drže v strogi tajnosti. Najbrž pride zopet Aca Stanojević v Beograd. — tgr

Dr. Marković odstavljen kot direktor »Samouprave«. Na pravoslavno staro leto, v sredo je bil nenadoma odstavljen dr. Laza Marković kot direktor glavnega radikal-skega glasila »Samouprava« v Beogradu. Odstavitev je izzvala precejšnjo senzacijo v Beogradu, posebno zanimivo je pa še to, da se je Laza Marković takoj odpeljal v Monte Carlo k Pašiću. — tgr

Važna politična snov.

V vsaki državi se najboljše presoja o razmerah na temelju sledečih vprašanj: kakšni so naravni pogoji in temelji za gospodarstvo, kako se živi v kaki drugi državi, ki je od narave manj obdarovana.

Naši vladni ljudje imajo polna usta o naravnih darovih naše države, o blagostanju, o bodočnosti itd. Toliko govorijo o tem, da vsaj za svojo osebo prevpijejo vse klice vsakdanjega življenja.

To življenje je v največjem nesoglasju z velikimi naravnimi darovi. Imamo veliko draginjo, vedno večjo brezposelnost in vse te težave in krivice zvišuje še dejstvo, da v mnogih državah s slabejšimi naravnimi pogoji ljudje boljše žive.

To se že spozna in dožene, če človek z gotovo pozornostjo prebira ter primerja domače in tuje liste. V njih se najde, koliko znaša pri nas in drugod povprečna mesečna plača, inserati pa povedo, kaj in koliko se lahko kupi za to plačo. In tako vidimo, da je drugod oskrbljeno, da si uradnik in delavec za svojo plačo lahko prej ko prej nabavi najpotrebnejše, da imajo vpo-kojenci primerno pokojnino, invalidi podporo itd.

Za primer: Pri nas je 2000 D mesečno že nekaka »boljša« plača; saj se toliko daje intelektualcu, ker spada v »boljšo« družbo, velika večina manualnih delavcev pa zasluži še manj. Toliko kot cela ta plača je pa treba plačati za eno samo boljšo obleko! Drugod se pa na mesec zasluži toliko, da se lahko preživi in še za tretjino obleče. Lahko bi si v enem mesecu s svojim za-služkom plačal celo obleko in bi mu še za skromno preskrbo ostalo. Kako se penzionisti in invalidi drugod oskrbujejo, to pa ti sami najbolj vedo, so na to že dovolj opozarjali, a se jih noče poslušati.

Brezposelnost in draginja bi morala biti pri nas zelo važna snov politike. Politika bi se morala baviti s tem, kar je skupna potreba vseh, odnosno vsaj večine.

Potreba večine v narodno tako obdarovani državi je danes kruh in delo. S tem se pa naša današnja politika najmanj peča. Zagrebške »Slobodne Novine« g. dr. Politeja pravijo tozadevno prav dobro: Mnogi naši ministri mislijo, da pomeni voditi politiko, sprehajanje od shoda do shoda ter tam brbljati fraze, ki si ne nasprotujejo samo od tedna do tedna, ampak celo od četr-t do četrta ure. Tu so ministri, ki mislijo, da bodo lač-ne nasitili, če govorijo na dolgo in široko o »spoju Do-nave z Jadranom, o izlivu v slovanski, srečno-svetovni ocean itd. Ko brbljavi predstavniki vlade trosijo take fraze, pa vsled brezposelnosti in lakote obupani iščejo rešitev v smrti, oni pa, ki se ne usmrtijo, pa prenašajo svojo nesrečo radi ravno tega še težje, ker so se rodili v Jugoslaviji in ker so na njo v socialnem pogledu stavi-li tolike nade. Pri nas je državljano življenje težko breme, ministrom je pa vladanje ugoden in lahek posel. Mnogim ministrom je vsled tega tako na jeziku brbljanje in veselje, politika pa tako daleč od največjih potreb državljana. — tgr

Nevednost

je čisto vir mnogemu trpljenju. Ali danes so že povsod razširjeni časopisi in so oni idealno sredstvo za razširjanje prosvete in vede. Tudi mi si prizadevamo našim čitateljem vedno služiti z dobrim nasvetom. Pri prehlajenju, ki sedaj tako lahko nastopi in pri vedno pogostejših reu-

matičnih bolečinah bi Vas hoteli spomniti na že 27 let priljubljeno in preizkušeno domače sredstvo in kosmetikum: Fellerjev blagodišeči »Elsaflud«. Kot mazilo zoper reumatične bolečine in v vseh slučajih, kjer je drgnjenje potrebno, hitro deluje. Odpravlja napor, dela neobčutljivim za hladni zrak, je enako dober za oči, ušesa, zobe in glavo vrat in usta. Odnosno in odzunan je močnejši in bržga delovanja kot francosko žganje. 6 dvojnati ali 2

veliki specialni steklenici za 63 din., 12 dvojnati ali 4 specialne steklenice za 99 din., 36 dvojnati ali 12 specialni steklenici za 250 din., že obenem z zabojem in s poštino razpošilja po povzetju ali proti naprej vplašanem denarju: lekarnar Eugen V. Feller v Stubičici Donji, Elsaflud 329, Hrvatska. — Poedine steklenice Elsafluda se dobijo v lekarnah in sorodnih trgovinah za reducirano ceno 9 din.

Po svetu.

Demisija avstrijske vlade. Včeraj je podala avstrijska vlada demisijo. Novo vlado sestavi zopet dr. Ramek, vendar brez dosedanjih ministrov dr. Ahnerja, dr. Malaja in Buchingerja. Zunanje ministrstvo prevzame v novi vladi dr. Ramek, finančni resort badenski župan Kollmann in ministrstvo za narodno gospodarstvo mesto Buchingerja štajerski poslanec Pirchegger.

Sestavljanje nemške vlade. Vlada široke koalicije ni uspela in dr. Luther je sprejel mandat za sestavo neutralne vlade iz strank centroma. Berlinski parlamentarni krogi in listi so mnenja, da vlada ne bo mogla nastopiti pred sredino prihodnjega tedna. Socialisti pravijo, da niso mogli vstopiti v veliko koalicijo radi neodkritosti ljudske stranke in to zlasti kar se tiče vprašanja odškodnine in odpravnine bivšim vladarskim rodbinam. V novi Luthrovi vladi bo Stresemann gotovo obdržal zunanje ministrstvo. Domneva se tudi, ga vstopi v vlado demokrat Koch kot notranji minister, bivši kancler Marx (centrum) pa bo prevzel najbrž pravosodje. — tgr

Slovaška in češoslovaška ljudska stranka.

Zmaga kat. strank čs. republike pri zadnjih volitvah je ogromne važnosti ne samo za nadaljno politiko češoslovaške, temveč je mogočno odjeknila po vsej kat. Evropi. Saj je bil češki narod med vsemi kat. evropskimi narodi najbolj svobodomiseln in Cerkvi sovražen. Če je bilo mogoče čs. katolikom v kratkem času tako prepojit ljudstvo s krščanstvom in priboriti pri zadnjih volitvah nad 600.000 novih glasov, potem bo kat. pokret tembolj uspel pri narodnih, kjer se se ljudstvo ni tako oddaljilo od verskega mišljenja in življenja. Kar je mogel doseči narod, ki ima Husa in Masaryka, bodo mogli tudi drugi, ki jih nimajo.

V srcu pravega katolika se javlja želja, da bi se vse katoliške stranke brez ozira na narodnost združile v mogočno stranko, ki ne bi bila samo najmočnejša čs. stranka, temveč bi dajala smernice vsej politiki doma in v Mali antanti. Pričakovalo bi se, da bi bil prvi začetek k temu združitvev češoslovaške in slovaške ljudske stranke. Žal je to sedaj nemogoče.

Združitev bi bila lahka, če bi imeli obe stranki enak program, kakor ga imata Slovenska ljudska stranka in Hrvatska pučka (ljudska) stranka. Ravno v programu pa se češoslovaška in slovaška LS zelo razlikujeta.

Češoslovaška ljudska stranka.

Čs. LS je stranka krščanske vzajemnosti. Težnje vseh stanov skuša na podlagi kršč. pravičnosti in medsebojne ljubezni spraviti v sklad. Krščanski svetovni nazor je sprejela za temelj vsega svojega delovanja. Program kršč. vzajemnosti je za čs. LS najvišje politično načelo. S tega stališča rešuje vsa gospodarska, kulturna in socialna vprašanja. Čeravno pripada večina njenih pristašev delavcem in kmetom, vendar zavoljo tega njeno delovanje ne nasprotuje n. pr. težnjam obrtnega stanu, ki je v čs. LS slabo zastopan. Kot izrazito katoliška stranka se bori za pravice Cerkve in skuša kršč. načelom priboriti veljavo v vsem javnem življenju. Čs. LS ima svoj vzor v nemškem kat. Centru in v katoliških ljudskih strankah v Jugoslaviji, Holandiji in Belgiji.

Razlika med slovaško in češoslovaško ljudsko stranko.

Slovaška Hlinkova ljudska stranka pa je predvsem narodna slovaška stranka. Tudi ona se bori za kot. načela, toda ne toliko zavoljo katolicizma samega, kakor za to, ker je katoličanstvo ozke spojeno z življenjem Slovkov. Ona se bori predvsem za avtonomijo Slovaške. Avtonomija je za njo glavno načelo. Kako pa si natančno zamišlja avtonomijo, tega še dosedaj ni izjavila. Tudi čs. LS hoče avtonomijo, toda ne samo za Slovaško, temveč dela na to, da se centralistično urejena čs. republika razdeli na štiri avtonomne pokrajine: na Češko, Moravsko s Slezijo, Slovaško in Podkarpatsko Rusijo.

Slovaška LS trdi, da bo z avtonomijo Slovaške takoj zavladalo blagostanje med Slovaki. Čs. LS pa povdarja, da še avtonomija ni dovolj. Treba je imeti tudi dobre, res v pravem kat. duhu vzgojene uradnike, ljudstvo pa treba vzgojiti k verskemu življenju, da bi med njim čim bolj zavladala kršč. ljubezen in vzajemnost. Tako dela čs. LS z vsemi silami na to, da dvigne kat. življenje in kat. samozavest, slovaška LS pa ne upa dovolj jasno delati za versko povzdigo Slovkov, ker se boji, da bi vsled tega izgubila tiste maloštevilne pristaše, ki odpravljajo njen avtonomističen program, a niso kat. prepričani. Zato slovaška LS mirno trpi celo med nekaterimi svojimi voditelji take stvari, kakor je civilni zakon, ki je bil v bivši Madžarski precej v navedi.

Čs. LS podpira z vsemi silami kat. verske, prosvetne in strokovne organizacije. Sistematično vzgaja ne samo s krščanstvom prožete državljane, temveč gleda,

da bo imela strokovnjake v vseh strokah znanosti, uprave, tehnike, združništva, pa tudi za konzularno in diplomatsko službo. Hlinkova stranka pa se zadovolji, da se njeni volilci navdušujejo in bore samo za avtonomijo.

Čs. LS se poslužuje v dosego svojih ciljev samo kat. sredstev, Hlinkova pa tudi sile ne izključuje. Ker se slovaški Orel, ki je še vedno v zvezi s češkim Orlom pod predsedstvom mssg. Šramka, ni hotel posluževati nedovoljene propagande, je ustanovil Hlinka slovaške lašiste.

Slovaška Hlinkina LS se opira zelo na veliko-posestnike in nima dovolj razumevanja za delavske težnje. Glasovala je celo proti socialnemu zavarovanju. Hlinkina stranka pravzaprav ni ljudska stranka, kakor jih mi pojmuemo. Zato ni čudno, če so se že pred volitvami obrnili treznejši slovaški katoliki na vodstvo čs. LS, naj nastopi pri volitvah tudi na Slovaškem. Iz istih razlogov je pred volitvami izstopil iz Hlinkine stranke najuglednejši slovaški poslanec dr. Mičura ter se pridružil čs. LS. Več slovaških škofov, med njimi ugledni dr. Kmetko, znani apostol cerkvenega edinstva in velik organizator, je vstopilo v čs. LS.

Čs. LS ni prišla na Slovaško, da se bori proti Hlinkini LS. Hotela je zbrati samo tiste glasove, ki jih katoliki nikakor ne bi hoteli dati Hlinki, a jih ne bi mogli dati tudi nobeni drugi stranki, ker so bile vse ostale volilne liste svobodomiseln. Začela je izdajati pod uredništvom dr. Mičure 12 dni pred volitvami dnevnik »Ludová politika«. V njej je začela jasno povdarjati kat. načela. Največ pozornosti je posvetila verskemu življenju in vzgoji. Kaka želja po globokem verskem življenju je v izobraženstvu, priča dejstvo, da se je list izvanredno razširil. Dr. Mičura je bil celo izvoljen za poslanca, ter je sedaj podpredsednik poslanske zbornice.

Čs. LS izdaja sedaj na Slovaškem že več mesečnikot in eden tednik. Širiti je začela verske in združne organizacije. Hlinkina stranka bo tako prisiljena, da sprejme odločni katoliški program, ali pa bo izginila, kakor hitro dobi Slovaška avtonomijo, kar se bo v kratkem zgodilo. Če Hlinka sprejme odločni kat. program, potem dr. Mičura dela samo za njega in do enotne velike čs. LS ni več daleč.

Zdi se, da se Hlinka že pripravlja na ta korak. Dijaštvo in duhovščina so začeli čimdalje bolj povdarjati potrebo verske obnove. Avtonomija se bliža z naglimi koraki. Hlinka pa je tudi popolnoma osamljen ne samo v državi, temveč tudi izven državnih mej. V parlamentu se ne more družiti z nemškimi nacionalisti, še manj pa s komunisti, ker bi mu to odbilo volilce. Odkar je Radič odšel v Prpičevo »rupo« in se vrnil iz nje kot minister, je izgubil v njem zaveznika, s katerim je skupno pošiljal zahteve po avtonomiji na Zvezo narodov. Tega pa seveda ni misliti, da bi Hlinka zatajil vsa svoja načela in ves svoj program ter poljubljaj tiste, ki so ga vrgli v ječo. Prej je povdarjal, da ne stopi v nobeno vlado, dokler ne dobi avtonomije, sedaj pa jo hoče ravno z vstopom v vlado izsiliti.

Krivicu pa dela Hlinki, kdor mu ne bi priznal izvanredno velikih zaslug za Slovaške, in za probudo slovaške narodne zavesti zlasti pod bivšo Ogrsko. Boj proti katoličanstvu na Ogrskem pravzaprav sploh ni obstojal tekem Hlinkovega političnega delovanja in zato je jasno, da se še dosedaj njegova stranka ni mogla povzpeti na odločno krščansko stališče Šramekove stranke, ki se bori za verske pravice z najsrdečjšimi brezverci že od leta 1896. — Ustanovitev enotne kršč. stranke za celo Jugoslavijo pa ne bi ostala brez vpliva tudi na katoličane čs. republike.

Iz Slovenije.

II. vinski sejem v Središču. Do nedelje, dne 10. t. m. je prijavilo 72 vinogradnikov nad 2000 hl mešanih in sortiranih vrst za vinski sejem, ki se vrši v torek, dne 19. jan. Med temi vini je okrog 400 hl starega iz leta 1920, 1921, 1923 in 1924. Natančnejše podatke glede letnikov, vrst in cen starih in novih vin, objavimo prihodnje dni, ker se zadnji oglasi za sejmični imenik sprejemajo še do četrtega, 15. t. m. Ta vinski sejem bo vsekakor zanimiv in živahen, ker je kupcem znano, da so vinogradi ljutomersko-ormoškega okoliša ostali od toče in raznih boleznih nepoškodovani in da so vinogradniki počakali s trgatvijo do konca oktobra.

Polovična vožnja za udeležence vinskega sejma in vinske razstave v Središču dovoljena. Tisti, ki hočejo obiskati ta sejem, naj kupijo na odhodni postaji celo karto ter jo dajo žigosati z mokrim žigom postajne blagajne. V Središču karte ne smejo odati, ampak velja ista je za nazaj. Pri upravi razstave dobijo potrdilo, da so se je udeležili, nakar velja karta še za vožnjo domov. Ugodnost polovične vožnje velja za 17., 18., 19. in 20. januar. Razstava in sejem se vršita v torek, dne 19. t. m. celi dan.

Odkritje premoga v Št. Ilju v Slov. goricah. V Polički vas so se naselili na bivšem Vudlerjevem in Šimančevem posestvu podjetni rudarji iz Hrvaške. Kot izkušenim starim rudarjem se jim je pri iskanju posrečilo najti jako dober črni premog. Zatrjujejo nam, da ga bodo imeli čez mesec dni že od 20–30 vagonov. Imajo že tudi tozadevno dovoljenje.

Nekaj od severne meje. Bilo je nekoč v svetem letu 1925, ko so se neki veliki gospod in še večji demokrat, ki obenem tudi služijo za poštarja, široko razkoračili v ljubljanskem »Jutru« ter očitali nekaterim kmetom, da so gostobesedni politikastorji, švadroneerji itd. Prepričali smo se, da dotični gostobesedni politikastorji, katere so veliki gospod, ki služijo še vedno za poštarja, tako hudo po »Jutru« počrnili, še nikoli niso bili radi gostobesednosti sodnijsko kaznovani. Nasprotno so bili veliki gospod in poštar obenem hotelir v kratkem času trikrat radi gostobesednosti in prekratkega jezika sodnijsko kaznovani in to še na zelo visoke globe. Kar so hoteli podtakniti drugim, so okusili sami na svoji lastni koži. Naj si pač veliki gospod poštar dobro zapomni, da, kdor drugim jama koplje, sam v njo pade. — M. r. k.

Srečna občina St. Janž na Dravskem polju. Vsled nemurnega prizadevanja samostojnežev, zlasti bivšega poslanca Stefana Dobnik je bil brez pravega vzroka naš obč. odbor razpuščen. V novem sosvetu pod vodstvom samostojnega g. Franca Solar so vsi stari odborniki. Dodeljena sta jim še Stefan Dobnik in Ribič iz Zlatolič. Novi sosvet ima sedaj 19 sosvetnikov, poprej 17 odbornikov. Znamenje časa! Tretji red sv. Frančiška. V sredo, dne 20. januarja 1926 bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob pol 5. uri zvečer. Tudi neudje so prijazno vabljeni.

Par novic iz Poljčan. Dne 6. t. m. okoli 9. ure zvečer so se v občinski pisarni v Poljčanih vnela drva, naložena tesno ob železni peči. K sreči se je ogenj zadušil v zaprtim, ne baš velikem prostoru, sicer bi bila lahko nastala velika nesreča za našo vas. Dne 11. t. m. okoli 10. ure zvečer pa je izbruhnil v Kobilčkovih tovarni pri kolodvoru hud ogenj najbrž vsled kake iskre, zanešene iz parnega stroja med leseni drob, ki je tekotom noči uničil najdražji del tovarne — oddelek za stroje, s stroji vred. Domači požarni brambci se je posrečilo omejiti samo na ta oddelek — v čemer jo je krepko podpirala tudi mariborska in loška požarna bramba. Skoda je seveda velika, pa bo menda krita z zavarovalnino — mnogo baje so prizadeti delavci in njih družine, ki so nankrat sredi zime brez posla in zaslužka.

Stanovsko. Naša občina je prejela od okrajnega glavarstva desni breg nov občinski pečat — čujte in strmite — z nekdanjo nemčursko spakedranko »Stanosko«, namesto pravičnega slovenskega imena »Stanovsko«, ki je med ljudstvom že od pamtliveka v navadi, in ki ga je nosil tudi prejšnji slovenski pečat. Radovedni smo, če bo gospod okrajni glavar kmalu nadomestil spakedrani občinski pečat s pristno slovenskim. Za drag denar občina vsekako sme zahtevati pravičen pečat.

Celje v strahu požara. Nam Celjanom ne oznanja požara v mestu in okolici plat zvona, ampak strel z Miklavževa griba, odkoder se nudi po mestu in daleč na okrog najlepši razgled. V sredo, ob sedmi uri zvečer se je razlegel s hriba sv. Miklavža močen strel, ki je napovedal izbruh ognja v mestu. Po strelu preplašeni meščani so drli na ulice, kjer se je izvedelo, da je v opasnosti požara Kirbiševa hiša na Ljubljanski cesti, kjer je nastanjena pekarna. Na mesto nesreče sta takoj pribrežli mestna in požarna bramba iz Gaberja. Gasilno delo s pomočjo vodovoda se je izkazalo kot nezadostno radi preslabega pritiska v vodovodnih cevih. V bližini nesreče teče potok Sušnica, ki pa sedaj v ostrem zimskem mrazu nima dovolj vode za parno mestno brizgalno. Z iskanjem zadostne količine vode so izgubili požrtvovalni gasilci več nego eno uro. Se le po preteku ene dobre ure se je začelo uspešno gašenje s parno brizgalno. Kirbiševa hiša je že gorela v polnih plamenih, ko so se še le lahko lotili gasilci gasilnega ter reševalnega dela s polno paro. Gašenje je trpelo pozno v jutranje ure in na srečo goreča Kirbiševa hiša ni ogrožala sosedov. Vzrok požara v času, ko vam sporočamo to nesrečo, še ni dognan. Vse je mnenja, da so povzročile ogenj saje, ki so se vzele v dimniku. Ta požar so si ogledovali že v poznih nočnih urah malodane vsi odrasli, radovedni in preplašeni Celjani.

Novice iz Jurkloštra. Novo radio postajo si je napravil g. Anton Della Mea v Lahovemgrabnu. Sliši zanimive stvari iz velikih mest. Na Stefanovo je bila veselica pri Gradu. Po noči je enkrat ugasnila električna luč. Tačas pa je zmanjkalo tisočak iz nezakljenega predala, kamor je natakcar Pepe Robič spravljaj skupicek. Zelo neprijeten dogodek za vesele goste in za natakcarja. — V nedeljo po Novem letu zvečer so pili mladi fantje iz Lahovegagrabna v Oblakovi gostilni in izživajoče nadlegovali druge goste. Brata Kladnik, Janez in Marko, sta jih zato postavila na hladno. Pa v svojo nesrečo. Ko sta sama zapuščala gostilno, so ju ti mačaki zunaj napadli in precej oklali z noži. Prevročo kri jim bo ohladila sodnja v Laškem. — V tukajšnji okolici so se zaredili divji prašiči, ki so jeseni napravili kmetom občutno škodo na poljskih pridelkih, krompirju, ajdi in zlasti na koruzi. Večkrat prej so se že lovci spravili nad nje, pa vedno brezuspešno. Zadnje nedeljo pa sta vendar padla dva, en mladič in en starec. — Na Henini ni bilo pouka na enorazredni šoli od Vseh svetih pa do sedaj. V ponedeljek, 11. t. m. pa se je zopet pričel pouk. — Leta 1925 je bilo v Jurkloštru rojenih 32 otrok, 10 dečkov in 22 deklic; umrlo jih je 18, moških 8 in 10 žensk; poročenih pa je bilo 7 parov. Izjemoma je bil preteklo leto ženski naraščaj večji od moškega.

V Stopreah pri Rogatecu priredi upraviteljstvo šole že četrto igro na novem in stalnem šolskem odru v nedeljo, dne 17. t. m., ob 1. uri popoldne. Tokrat nastopi domača odrasla mladina s sledečim sporedom: 1. Kje so tiste stezice, Triglasni možki zbor. Koroška narodna. 2. Ružica i slavluj. Štiriglasni ženski zbor. Ivan pl. Zajc. 3. Slepce; mešan zbor; M. Hubad. 4. Tri sestre. Igra v treh dejanjih. — Čisti dobicek je namenjen v korist tukajšnjih ubogih solarjev. Na željo bi se predstava tudi ponovila. Med odmor svira domača godba. Šolski mladini je k tej priložnosti zabranjen vstop. K obilni udeležbi vabi šol. upravitelj.

Mesto venca na grob blagopokojnemu g. kanoniku Arzenšku je podaril zavrčki g. dekan Ant. Podvinski 250 D za mariborsko dijaško semenišče. Bog plati!

Telefon v starem veku. Mariborskemu učenjaku dr. Bi-stroviču se je posrečilo dokazati, da se imeli telefon že v starem veku. To svojo presenetljivo odkritje je dokazal s sledečim stavkom iz sv. Pisma: »Mojzes je na gori Horeb trikrat poklical Gospoda in ni prejel odgovora...« — Boljši kot telefon je brezdvoma brezžični radiotelefon, ki ga lahko dobiš, če kupiš srečko Dijaškega podpornega društva.

Nazoren poduk. Filozof Jože je sin revnih staršev in si mora sam služiti kruh z instrukcijo. Pri nazornem poduku iz rastištva se razvije med njim in njegovim nadebudnim učencem sledeči pogovor: »Poglej, to so borovnice ali črne jagode.« — »Zakaj so pa rdeče, gospod instruktor?« — »Ker so še zelene!« — Srečke Dijaškega podpornega društva so pa modre! Zato kupi eno in zadel boš bogat dobiček, zraven pa nakazal nakazal našim revnim dijakom malo podporo!

Dnevne novice.

Pustolovca, ki se je preživljal z zarokami je dobila v roke beograjska policija. Zove se Jean Acker, ter je doma iz Nancyja v Franciji. Svojo pustolovsko karijero je začel že pred vojno ter je prepoloval skoro celi svet, živeč pri tem samo od zarok. — V vsakem večjem mestu se mu je posrečilo priti v stik z dobro situiranimi rodbinami, v katerih so imeli hčerke za možitev. Kmalu se je praznovala zaroka, ko pa se je ženin posrečilo izvabiti iz bodočega tasta večjo svoto denarja, je brez sledu izginil. Na ta način je opeharil nešteto deklic, še več pa nadebudnih vdov, ki so mu često zaupale svoje premoženje. V Beograd je pobegnil brez potnice pred dunajsko policijo, ki ga zasleduje radi goljufive zaroke.

Zračeni promet Beograd—Zagreb—Podgorica. Beograjski aeroklub bo tekom tega meseca sklical ustanovni občni zbor društva za zračni promet med Zagrebom, Beogradom in Podgorico v Črni gori. Za začetek bi se vršili poleti med omenjenimi mesti dvakrat na teden. Letalo bi nosilo 12 oseb s prtljago. Najbolj bi se skrajšala vožnja med Beogradom in Podgorico, znasla bi namreč 1 in četrt ure, dočim se sedaj rabi za isto pot tri dni.

Drzni tatovi. V Velikem Gradištu se je te dni dogodila drzna tatvina. Nepoznani uzmovci so vlomili v trgovino ter skušali odpreti blagajno. Po brezuspešnih poskusih so ukradli voz, naložili na njega blagajno ter jo odpeljali daleč iz tega. Zunaj na polju so jo razbili ter odnesli okrog 70.000 dinarjev.

Granata raznesla pastirje. V vasi Kosovi pri Prištini so pastirji našli dve topovski granati, katere se nahajajo v teh krajih že iz svetovne vojne. Pastirji so skušali dobiti iz granat smodnik; vtaknili so eno v jamico v zemljo, z drugo pa udarjali po njej, misleč, da jo bodo razbili. Ne nadoma sta pa obe granati eksplodirali ter ubili okoli stoječe dečke in nekaj ovc. Ljudje so našli po eksploziji samo strašno razmesarjena trupla.

Odkritje petrolejskega vreleca v Skoplju. V okolici Skoplja je precej razširjena epidemija legarja. Oblasti so pustile preiskati vse studence in odkrile v enem nafto. Studenec so izpumpali in dobili 300 litrov nafte. Po izpraznitvi so studenec pokrili in zapečatili. Ko so drugi dan dvignili pokrov, je bila v studencu zopet nafta. Ta nafta studenec bodo preiskali in začeli izrabljati njegovo vsebino.

Zaposlovanje inozemcev. Oblastna Inšpekcija dela v Mariboru službeno razglša: V smislu predpisa § 7 Pravilnika o zaposlovanju inozemcev se bodo izdala vsem o-nim inozemcem, ki so bili na ozemlju naše kraljevine zaposleni, je predno je stopil zakon o zaščiti delavcev v veljavo, posebna uradna potrdila, da navedeni zakon zanje ne velja. Zato se pozivajo vsi inozemski delavci, vajenci, uradniki, nameščenci, gospodarski in drugi uslužbenci, ki so bili zaposleni v naši državi že pred 14. 6. 1922, da vložijo čimprej prošnje za izdajo omenjenih potrdil. Prošnjem je treba priložiti uradna dokazila, da so bili res zaposleni pred navedenim datumom, dalje dokaze o njihovi strokovni usposobljenosti, o vrsti posla, ki ga opravljajo ter naslov podjetja, oziroma službodajalca, kjer so zaposleni. Prošnje morajo biti predpisano kolekovane (25 din.) ter jih je treba vložiti najkasneje do dne 28. februarja t. l. Teh prošnje ne morejo vlagati delodajalci za inozemce, ki so pri njih zaposleni, temveč prizadeti inozemski uslužbenci sami. Če bi se po izteku roka ugotovilo, da posamezni inozemci nimajo potrebnih uradnih dokazil, se bo smatralo, da veljajo zanje odredbe zakona o zaščiti delavcev ter se jim bo nadaljno zaposlenje prepovedalo. Obenem se bo uvedlo predpisano kazensko postopanje. Prošnje je treba vložiti pri Oblastni Inšpekciji dela v Mariboru.

Za kaj vse lahko porabimo naš novi kovani drobiž? Čez naš novi kovani denar se zmenja veliko. Nekaterim je dvadinarica novčanica pretežka, drugim zopet je ona za pol dinarja premajhna. Vobče vzeto, smo lahko z našimi kovinastimi novčanicami zadovoljni. Dvadinarska novčanica tehta natančno 10 g, enodinarica 5 g in komad za 50 par 2½ g. Teža je novčanicam tako za las natančno odmerjena, da jih ne dosežejo v tem oziru trgovski uteži. Sto dvadinarških novčanic je natančno težkih 1 kg, 50 jih tehtajo pol kg in 25 komadov ½ kg. Naše kuharice se jih bodo lahko posluževale pri tehtanju. Ta novi denar bo dobrodošel tudi po pisarnah. Navadno pismo tehta 20 g in to težo ugotovita dve dvadinarški novčanici. Zelo praktičen je novi denar za slepce, ker se ga lahko otiplje. Upati je tudi, da so nove novčanice tudi glede kovinskih zmesi in vsebine tako sestavljene, da bodo trpežne in ohranile čedno zunanjo obliko.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.17½, Paris 19.45, London 25.14½, Newyork 517.75, Milano 20.8, Praga 15.32½, Wien 72.90, Budapest 0.00725, Berlin 125.20, Brüssel 23.50, Madrid 73.25, Amsterdam 208, Varšava 67.50, Bukarest 2.32½, Sofija 3.675, Atena 7.10, — Zagreb devize: Paris 211.50 do 215.50, London 274.2 do 276.20, London č. 273 do 275, Newyork 56.25 do 56.85, Milano 227.42 do 229.82, Praga 166.80 do 168, Wien 7.926 do 8.026, Budapest 0.0793 do 0.0803, Berlin 1343 do 1353, Zürich 1090 do 1098, Zürich č. 1089.50 do 1097.50.

Navodila za volitve v Delavsko zbornico.

Prihodnje dni dobi vsak volilec, delavec ali delavka, v roke kuverto z napisom: »Glavnemu volilnemu odboru Delavske zbornice za Slovenijo.« Na kuverto je prilepljen »Oddajni listek.« Obenem s kuverto pa dobi vsak volilec še dve stvari: uradno glasovnico in bel prazen list papirja. Kdor dela v obratu, ki ima manj kakor 20 delavcev in je od tega obrata do poslovalnice Okrožnega urada samo 5 km ali manj, mora iti sam k poslovalnici Okrožnega urada in tam dvigniti kuverto z glasovnico. Poslovalnice so n. pr. v Mariboru, Ptuiu, Celju, Slovenjgradcu, Sošanju, Konjicah, Murski Soboti. Opozorite v takih krajih naše ljudi, da gotovo gredo po kuverte z glasovnicami; s seboj naj vzamejo delavsko knjižnico ali domovnico ali krstni list, da se izkažejo.

Kdor je oddaljen od poslovalnice nad 5 km, dobi glasovnico ali po pošti ali pa mu jo dostavi uradnik poslovalnice v njegov obrat (nad 20 delavcev).

Kaj dene vsak volilec ali volilka v kuverto? Vsak volilec (volilka) naj dene v kuverto dve stvari: 1. uradno glasovnico (ki je obenem legitimacija) in 2. glasovalni listek za listo Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani. Te glasovalne listke dobite pri naših zaupnikih in krajevnih organizacijah. Ako pa bi ne dobili takih glasovalnih listov, naj vsak volilec na beli list sam napiše besedilo: »Glasujem za listo krščansko-socialnega delavstva, katere nositelj je Franc Terseglav, urednik v Ljubljani, in katero je predložila Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.«

Zaprte, pravilno opremljene kuverte naj izročijo volilci in volilke našim zaupnikom. To se mora zgoditi takoj.

V nekem kraju mariborskega okrožja se je zgodilo, da so zahtevali socialistični agitatorji, naj volilci takoj oddajo glasovnice njim in naj jih ne nosijo iz obrata domov. Tako bodo prišli neupravičeno do glasovnic. Nevarnost preti, da bi mnogo naših zavednih volilcev nasledlo takim volilnim sleparijam, ako pravočasno ne opozorimo na to.

Volilci! Pomnite, kako skrbijo za Vas socialistični voditelji pri bolniških blagajnah, kako slaba je uprava poslovalnic Okrožnega urada za zavarovanje delavcev! In vendar so bili tukaj socialisti neomejeni gospodarji. Kdo se naj mirno prenaša te neznosne razmere? Komu je mar lastni blagor in usoda Delavske zbornice ne more in ne sme držati roke križem, marveč mora iti na delo, da pridejo do veljave vsi glasovi naših delavskih vrst, da zmaga lista naše Jugoslovanske strokovne zveze in da preneha nasilje in strahovlada gotovih socialističnih stranic.

To je naš poziv vsem našim volilcem in volilkam, da v prihodnjih dveh tednih storijo svojo dolžnost in da zmaga naša volja.

IX. PROSVETNI VEČER,

Prosvetne zveze v petek, 15. t. m., ob 8. zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke.

Govori Dr. A. KOROŠEC o Prihodu Jugoslavije.

Vabljeni vsi somišljeniki in prijatelji. Vstopnina: I. sedeži 6 D, II. sedeži 4 D, stojišče 2 D, za dijake 1 D. Predprodaja vstopnic v pisarni Prosvetne zveze, Aleksandrova cesta 6-I. Preskrbite si vstopnico, ker zanimanje je veliko.

Iz Maribora.

Shod krščansko socialnega delavstva za Maribor in okolico se vrši prihodnjo nedeljo, dne 17. januarja v dvorani Gospodarske zadržne banke (zraven bazilike Matere Milosti). Začetek ob 4. uri popoldne (po večernicah). Na shodu govorijo delavski zastopniki tov. Semenič in Kores, poslanec Žebot in drugi. Na shod povabljeni krščansko-misleče delavstvo vseh vrst, osobito železničarji ter Poselska zveza.

Kaj bo z avtomatično pošto telefonsko centralo v Mariboru. Slišali smo, da je Trgovski gremij nameraval pred dobrim mesecem zaprositi ministra pošte, da bi Maribor dobil del za druga mesta naročenih avtomatičnih central. Prošnjo bi naj bili podpisali zastopniki industrije in trgovine. Kakor izvemo, so imenovani krogi to namero opustili. Zakaj so opustili ugodno priliko, nam je nerazumljivo. Država je žrtvovala več stotisočev dinarjev za pripravo potrebnih soban na glavni pošti in sedaj je ta ogromen denar vržen proč. Dragoceni prostor pa čaka na odrešitelja. Namesto telefonske avtomatične centrale pa plešejo po prostorih miši.

Teror socialpatriotov pri agitaciji za delavsko zbornico. Rdeči socialisti uporabljajo pri agitaciji po posameznih podjetjih v Mariboru nezaslišan teror. Tako so na primer včeraj v tovarni Doctor in drug, kjer je zaposlenih okoli 400 delavk in delavcev kar kratkomalo po vseh oddelkih pobrali podpise in zopet odvzeli glasovnice. Ker je delavstvo po ogromni večini nepoučeno, za kaj prav za prav gre, so socialpatrioti trdili, da hočejo »ta črni« upeljati 14-urni delavnik in da kdor je proti temu, naj se podpiše. Drugi so zopet govorili, da bo vsak delavec, ki se podpiše, dobil od bolniške blagajne višje bolniške podpore itd. Socialpatrioti grozijo delavcem, ki nečesto izročijo glasovnice socialdemokratskim zaupnikom, da bodo zahtevali njihov odpust iz službe. Enako nasilje izvajajo Kristanovci po vseh obratih.

»Strah z dolgo roko.« V nedeljo, dne 17. januarja, priredi Katoliška Omladina ob pol šestih zvečer v društveni dvorani, Splavarska ulica 4, prelepo šaloigro »Kurah

z dolgo rokSo« v treh deanjih. K prav obilni udeležbi u-ljudno vabi — odbor.

Občni zbor. Katoliško prosvetno društvo v Melju ima v nedeljo, dne 17. t. m., ob pol štirih popoldne redni občni zbor v prostorih otroškega vrtca. Prosi se, da se p. n. društveniki točno in v prav obilnem številu udeležijo občnega zbora.

Nova predavanja v mariborski Ljudski univerzi. Predavanju g. konzervatorja dr. Steleta v petek, dne 15. t. m., sledi v ponedeljek, dne 18. t. m., povodom 50letnice pesnikovega rojstva večer Dragotina Keteja. Z njim bo ruska serija prekinjena, da se počasti manom našega prezgodaj umrlega lirika, ki še danes vnema mlada srca in je poleg največji pesnik slovenske mladine. V tem znamenju se bo vršila tudi proslava. Pesnikov prijatelj g. prof. Ribarič bo predaval o Keteju kot človeku in pesniku ter o svojih spominih nanj; vrhu tega še bodo na vspehodu recitacije gledališkega igralca g. Milana Pirnata. Pel bode pevski zbor učiteljskega pod vodstvom gđc. prof. Ew. Ropasove ter solo-točke člana mariborske opere g. Cirila Bratusa. — V petek, dne 22. t. m., se bo ruska serija nadaljevala s predavanjem stud. phil. Bratko Krefita o sodobnem ruskem gledališču. Tudi na odru so skušali Rusi izvesti revolucijo; kako in s kakšnim uspehom, to bode povedal predavatelj, ki je proučeval njihovo najnovejšo odersko umetnost na podlagi pri nas docela neznane ruske literature.

Tečaj za ruski jezik pripravlja mariborska Ljudska univerza, če se bo priglasilo dovolj zanimancev. Zasnovana sta dva tečaja: začetniški in konverzijski. Podučeval bo ruski strokovnik. Prijaviti se je treba ustmeno ali pismeno predsedniku Ljudske univerze g. inž. Kukovcu. Ako bo dovolj prijavlencev, se bo otvoril tudi specialni tečaj za proučevanje Tolstoj, zlasti njegove miselnosti. Tudi za ta tečaj se je treba priglasiti pri predsedniku. Želeti bi bilo, da bi se glede na živahno prometno delovanje Ljudske univerze priglasilo kar največ obiskovalcev za člane. Članarina (12 dinarjev na leto) je tako malenkostna, da jo bo lahko vsak utrpel.

Praznik Matere Milosti se v mariborski baziliki slovesno obhaja v ponedeljek, 25. januarja. Bogoslužni red je isti kakor ob nedeljah in zapovedanih praznikih. Pridige bodo ob pol 7, pol 10, in ob 3. popoldne, slovesna služba božja ob 10. Častilci Matere Milosti se vljudno vabijo k številni udeležbi.

Studenci pri Mariboru. V ponedeljek, dne 11. januarja 1926 je umrl po dolgi mučni bolezni gospod Franjo Hrovat, v 56. letu starosti. Pokojni je bil odločen somišljenik Slov. ljudske stranke, dolgoletni občinski odbornik in v občje priljubljen, kar je pokazal tudi njegov pogreb, katerega se je vkljub slabemu vremenu udeležilo nepričakovano mnogo občinstva. Ob grobu mu je zapel pevski zbor »Drave« dve žalostinki: »Vigred se povrne« in »Blagor mu«. Tudi železničarska godba je ob odprtem grobu zaigrala v slovo svojemu tovarišu. Pokojni zapušča vdovo in adoptirano hčerko, katerima izrekamo naše sožalje. Ti pa, dragi Franjo, vživaj večni mir in bodi Ti zemljica lahka.

Nesreča pri spravljaju vina. Včeraj se je ponesrečil kletarski delavec vinske trgovine Gnilšek. V meljski vojašnici je skušal spraviti v kantino polovnjak vina. Na stopnicah, ki drže v kantino, je padel pod sod, ki se je prevalil preko njega. Dasi je držal sod samo 250 litrov, je vendar delavca smrtno poškodoval. Zdrobil mu je prsni koš in lobanjo, da je obležal na mestu mrtev.

V Krčevini je danes zjutraj umrl za jetiko 24 letni edini sin bivšega župana g. Schäfferja.

Prošnja radodarnim in za božjo čast vnetim srcem. — Očetje kapucini bi radi popravili in olepsali cerkev sv. Jožefa v Studencih. Te dni bo eden od kapucinov pobiral prostovoljne denarne prispevke za prepotrebno popravo hiše božje. Radodarna in za povzdigo božje časti vneta srca prosimo, naj prispevajo za popravilo po možnosti.

Nekaj noveletne statistike iz jetišnice mariborskega okrožnega sodišča. V minulem letu 1925 je bilo zaprtih in v preiskavi 3566 oseb. Povprečno je bila jetišnica zasedena od 285 oseb.

Razglas. Krajevni volilni odbor razglša na temelju čl. 45 pravil Delavske zbornice, da morajo volilni upravičenci, kojih obrati leže v območju Maribora ali v nastopnem navedenih krajih: 1. Studenci, 2. Radvanje, 3. Razvanje, 4. Tezno, 5. Pobrežje, 6. Sv. Peter, 7. Lajtersberg, 8. Krčevina, 9. Kamnica dvigniti glasovnice osebno ali z overovljenim pooblastilom pri ekspozituri okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Mariboru, Slomškov trg 6, med 12. in 13. uro, ter 18. in 20. uro ob delavnikih, ter ob nedeljah med 9. in 12. uro dopoldne do števšega 27. januarja 1926. Kot legitimacija se smatra domovnica, delavska knjižnica ali krstni list upravičenca.

Krajevni volilni odbor. Podporno društvo za revne učence je v svoji božičnici obdarovalo 660 otrok deloma z obleko, obuvalom, s perilom, nogavicami, s sadjem in pecivom. Razen že objavljenih, so k temu še prispevali sledeči blagi gg. dobrotniki: tvrđka Hutter, Gajšek, Lah, Faninger blago. Zastonj so izdelali 120 komadov deškega perila Durjava, 24 oblek drž. žensko učiteljske, 20 obrtna šola, 80 Slovensko žensko društvo. Pekarne: Scherbaum, Schober, Mallek, Witzlitz, Robaus, Straussgittl in Delavska pekarna obilo peciva. Rossmann, Hartinger, Verkunc, Duhek, bonbone, Berg usnje, major Lochert, ga. Faninger, ga. Balon jabolka, orehe, pecivo, fige. Schmiderer, Pfrimer jabolka, Vinorejska šola: suho sadje. Po 500 D: Rosenberg, Podporno društvo žel. uslužbencev; po 200 D: Matheis-Suppanz, Zlatorog, Vzajemnost, po 100 D: Pogačnik, Ruše, A. Pirchan, A. Rossmann, Hrv. štedionica, Stückler, dr. Faninger; po 50 D: dr. Robič, dr. Orosel, dr. Blanke, dr. Ipavic, Unio, Pinter-Lenart, Thür, dr. Mühleisen; po 30 D: Scherbaum, dr. Ravnik, Fr. Pirchan, po 25 D dr. Černič; 20 D Scherbaum, krasno božično drevo V. Glaser, Ruše. Odbor izreka najiskrenejšo zahvalo vsem blagim dobrotnikom, prosi še nadaljne pomoči v poravnavo ogromnih stroškov in vabi k množestvilnemu pristopu v društvo. — Predsedstvo.

Mariborska podružnica SPD priredi tudi v letu 1926 svoj planinski ples dne 1. februarja v Götzovi dvorani. Prijatelji planinstva in dobre zabave, ne zamudite te prireditve!

LISTER.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanske.

»Premika se.«

Ester, ki je stala za Luizo, je zanikala z glavo. Doktor je ugasnil vžgalico. »Tople krpe«, je rekel. Luiza je hitela ven, doktor pa je znova začel s premikanjem rok. Ko se je vrnila Luiza s toplimi krpami, sta začela vsak na eni strani močno drgniti deklici prsa in trebuh. Čez nekaj časa, ko je zdravnik videl Luizin blede, spuščen obraz, je zmignil z rameni, dvignil obrvi ter prepusil svoje mesto deklici. Esteri je ukazal, naj segreje ostale krpe, da bodo pokrili ž njimi otrokove noge. Ester je šla ter naredila sama, zakaj Veronika je takoj zginila, ko se je zgodila nesreča, ter je niso mogli več najti.

Na hodniku in na stopnjicah so se pogovarjali ljudje o dogodku, kako in kje se je zgodilo. Ko je šla Ester mimo, so jo vsi spraševali: »Kako je? Kako je?« Ester je naredila obupno kretnjo in šla brez odgovora dalje. Potem se je pogovor polglasno nadaljeval.

Nihče ni vedel, kako dolgo je ležala deklica v vodi. Med nevihto je bil v hlevih za Riberoovo hišo neki Toni Gall. Prišlo mu je na misel, da je mogoče čoln gospoda inženjerja slabo privezan ter bi se lahko razbil ob zidovih pristana. Stekel je doli, videl, da so vrata pristanišča odprta, in je vstopil. Čoln se je divje zibal, preplavljen od pen valov, ki so butali ob zid. Zibal se je in preobračal med verigami, obrnil se je okoli, tako da je ležal prednji del ob zidu. Nasproti vratom, ki vodijo s ceste v pristanišče, je hodnik, iz katerega vodijo dvojne stopnjice do vode, prve do sprednjega dela čolna, druge do krme. Toni Gall je šel po drugih stopnjicah, da bi skrajšal verigo krme. Tam med čolnom in zadnjo stopnjico, kjer je voda globoka šestdeset ali sedemdeset centimetrov, je zagledal Marijino telesce, ki se je zibal s hrptom na površju in z glavo v vodi. Ko jo je potegnil iz vode, je zapazil na dnu kovinasto barčico. Nesel je deklico gori, ter s svojim groznim glasom priklical vso vas in k sreči tudi zdravnika, ki je bil v Orii. Pomagal je Esteri, da je slekla ubogo bitje, v katerem ni bilo nikakega sledu življenja.

S kom je bila, predno je šla v pristanišče? Z Veroniko ne, zakaj Veroniko so videli, da je šla s svojim finančnim stražnikom v shrambo za cvetice, še preden je odšla Luiza od doma. Z Estero in s profesorjem tudi ni bila. Ester jo je poslala, naj gre molit v spalnico in potem je ni več videla. Cija je delala, inženjer pa je pisal, ko so začeli grozni krik Tonija Galla. Marija je šla najbrž iz spalnice v pristanišče, da bi spustila svojo barčico v vodo. In k nesreči je dobila hišna vrata in vrata v pristanišče odprta. Toni Gall je bil mnjenja, da je morala biti par minut v vodi, ker se je zibala na površju nekoliko proč od kraja, kjer je ležala barčica na dnu. Svojo grozno odkritje je že stotič opisal v dvorani, kjer so bili Cija, inženjer, profesor in še drugi ljudje iz vasi. Vsi so ihteli razen strica Petra. Sedel je kot okamenjen na zofi, kjer sta sedela preje Gilardoni in Ester. Ni imel solz, ni imel besed. Klepetanje Tonija Galla mu je bilo očitno zoprno, a je molčal. Njegove plemenite poteze na obrazu so bile prej slovesne in resne, kot prepadene. Zdelo se je, ko da bi videl pred seboj senco nekdanje Usode. Nič ni spraševal. Jasno je bilo, da nima upanja. Jasno je bilo tudi, da je bila njegova boleost različna od one zgovorne, mimoidoče nervoznosti ljudi, ki so ga obdajali. Bila je nema, mirna boleost modrega in močnega moža.

Od odprtih vrat spalnice so prihajali vprašajoči in zapovedajoči glasovi. Vendar ni mogel nihče reči, da bi tekom poldruga ure slišal Luizin glas. Včasih so se začeli trepetajoči, skoraj veseli glasovi. Nekemu se je zdelo tam notri, da je zaznal gib, dih, življenje. Tedaj so se približali vsi oni, ki so stali zunaj. Stric Peter je obrnil glavo proti vratom spalnice in samo v teh trenutkih se je obraz nekoliko izpremenil. Zalibog pa je vsakokrat videl, kako so se ljudje v žalostnem molku počasi vrnili. Ura je bila pet. Se vedno je deževalo in bilo je temno.

Ob pol šestih se je končno začel Luizin glas. Bil je to divji, nepopisljivi krik, da je vsem zastala kri. Doktorjev glas je naglo ugovarjal. Zvedeli so, da je napravil zdravnik kretujo, kot bi hotel reči: »Zaman je. Nehajmo«, a je ob njenem kriku zopet začel z delom.

Vsled enakomernega udarjanja drobnega gostega dežja, ki je padal na vsa odprta okna, se je zdela tema v hiši še bolj mrtvaška. Ker je postalo v dvorani in na hodniku temno, so se približali šibki svetlobi sveče, ki je prihajala iz spalnice. Ljudje so se začeli umikati po prstih, senca za senco je izginila. Po kameniti cesti so se čuli nato težki čevlji, koraki brez glasov. Cija se je prav počasi približala svojemu gospodarju ter mu pošepetala v uho, če hoče kaj zavziti. Z osorno kretnjo ji je ukazal, naj molči.

Po sedmi uri, ko so odšli vsi, ki niso spadali k družini, razen Tonija Galla, Ismaela, profesorja, Estere ter treh ali štirih žensk, ki so bile v spalnici, se je začelo dolgo, prtajeno stokanje, ki skoraj ni bilo podobno človeškemu. Doktor je vstopil v dvorano. Bilo je temno. Zadel je ob stol in glasno vprašal: »Ali je gospod inženjer tukaj?«

»Da, gospode«, je odgovoril Toni Gall ter šel po luč. Inženjer je molčal in se ni ganil.

(Dalje prihodnjič).

Kar je na svetu vseh ljudi
Po zimi nahod jih mori.
Kdor nahoda je rešen bil —
Gotovo »BUDDHA« čaj je pil!

Priporoča se
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Za poljske križe

si mnogi želijo Kristusove podobe (korpuse). Da ustreže ljudem, jih je oskrbela Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, kjer se dobijo po sledečih cenah: 65 cm veliki po 550 din., 75 cm veliki po 600 din., 80 cm veliki po 700 in 800 din., 90 cm veliki po 800 din., 100 cm veliki po 950 din. in po 1280 din., 120 cm veliki po 1700 din.

Stenski križi

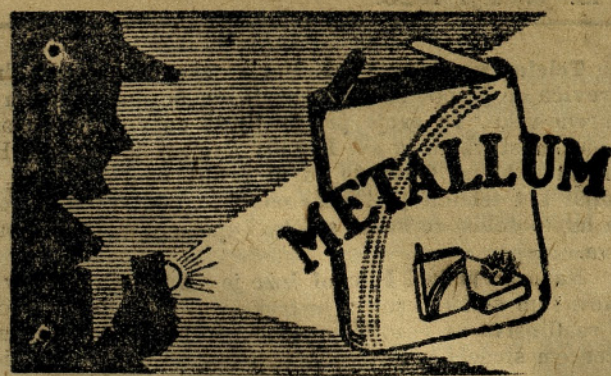
iz leseno podobo (korpuse) stanejo: Velikosti 20 cm po 42 in 77 din., 25 cm po 55 in 90 din., 30 cm po 77 in 100 din., 35 cm po 90 in 115 din., 40 cm po 140 din.

Stenski križi

iz kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih po 4, 12, 18 in 24 din.

Stoječi križi

iz kovinasto podobo stanejo v raznih velikostih in izpeljavah po 22, 24, 28, 30 in 36 din. Izpeljava je zelo okusna in solidna ter se toplo priporoča, da si vsak, kdor križe potrebuje, iste kupi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

Na stanovanje se vzameta dve gospodični v Koroški cesti 16, I. nadstropje, levo.

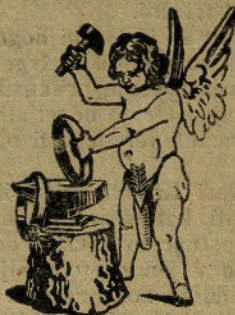
Dnevno v Ljudski kleti pečene morske ribe porcija 3 D. goveji, telečji gulaž, vampi, pljučica itd. porcija 2 D. Najboljša dalmatinska in štajerska vina liter po 10 D.

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cizela — Gabro Valjak. 510

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1 I.

Pozor! Zaročenci! Pozor!

Priporočam Vam svojo veliko zalogo poročnih prstanov v zlato, srebru in dublé po brezkonkurenčnih cenah.

F. KNESER, MARIBOR,
preje A. Kiffmann

Aleksandrova cesta 27,
pri kolodvoru.

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod. ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenke. ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetjih in zasebnih oseb. ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpane in hitre. ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. 11, Beograd. ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus.

Pozor ženini in neveste!

V manufakturno trgovino

MARTIN SUMER, KONJICE

je dospela velika množina vsakovrstnega modnega šofa, črnega in modrega sukna za moške obleke, finega volnenega blaga v vseh barvah za ženske obleke, venci, šopki, svilene rute, svilene predpasnike ter sploh vse blago, kar se pri hišnem gospodarstvu rabi, po jako nizkih cenah.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA P.D.
MARIBOR

Edino najboljši

šivalni stroji in kolese so le
Josip Petelinčič
Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

znamke Grizner, Phönix in Adler

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotom najboljši švicarski pletilni stroji znamke »Dubied«

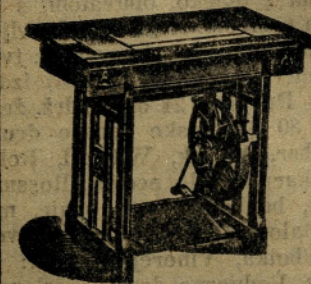
Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija.

Delavnica na razpolago.

Ali sem že obno-
vil naročnino

?

Telefon 519

Elepražarna kave Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21.

Brzjaviti: Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe!

Telefon interurban 476.

Tiskar: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, predstavnik: Leo Brože, poslovodja v Mariboru. — Urednik: Januš Golec, novinar v Mariboru. Izdajatelj: Konzorcij »Nata Straza«, predstavnik: Januš Golec v Mariboru.